

Pradžia>Nagrinėjimas teisme>Vaizdo konferencijos>Įrodymų rinkimas rengiant vaizdo konferencijas Įrodymų rinkimas rengiant vaizdo konferencijas

Bulgarija

1 Ar įrodymus galima rinkti naudojant vaizdo konferenciją, dalyvaujant prašančiosios valstybės narės teismui, ar juos gali tiesiogiai rinkti prašančiosios valstybės narės teismas? Jei taip, kokios atitinkamos nacionalinės procedūros ar kokie įstatymai šiuo atveju taikytini?

Taip, įrodymus galima surinkti dviem būdais. Procedūros parengiamos *ad hoc* pagrindu. Bulgarijos teisės aktuose nėra nuostatų dėl vaizdo konferencijos, tačiau ji ir nedraudžiama. Prašymai surinkti įrodymus, taip pat ir vaizdo konferencijos būdu, teikiami apylinkės teismui, kurio geografinėje jurisdikcijoje turi būti renkami įrodymai (2008 m. Civilinio proceso kodekso (bulg. *Grazhdanski protsesualen kodeks, GPK*) 617 straipsnio 1 dalis). Bulgarijoje provincijos teismas, kurio geografinėje jurisdikcijoje turi būti tiesiogiai renkami įrodymai, yra kompetentingas leisti juos surinkti tiesiogiai (2008 m. GPK 617 straipsnio 2 dalis). Kompetentingas teismas nustatomas naudojantis Europos e. teisingumo portalo / Europos teisminio atlaso paieškos sistema. Prašyme turi būti nurodyti šie duomenys: proceso šalių vardai, pavardės ir adresai, bylos pobūdis ir dalykas, įrodymų rinkimo, kuris turi būti atliekamas, aprašymas ir kt. Reikia naudoti toliau nurodytas formas: A forma: prašymas surinkti įrodymus (pagal 10–12 straipsnius); I forma: prašymas tiesiogiai surinkti įrodymus (pagal 17 straipsnį). Bulgarija netaiko ir nėra sudariusi susitarimų ar bendros tvarkos su kitomis ES valstybėmis narėmis, kuriais būtų palengvintas įrodymų rinkimas ir kurie būtų suderinami su Reglamentu (EB) Nr. 1206/2001. Reglamento (EB) Nr. 1206/2001 taikymas turi viršenybę Bulgarijos su kitomis valstybėmis narėmis sudarytų susitarimų nuostatų, susijusių su įrodymų rinkimu civilinėse ir komercinėse bylose, atžvilgiu.

2 Ar yra apribojimų dėl asmenų, kuriuos galima apklausti per vaizdo konferenciją, pavyzdžiui, ar taip galima apklausti tik liudytojus, o gal ir ekspertus arba bylos šalis?

Ne, tokių apribojimų nėra. Bulgarijos Civilinio proceso kodekse, priešingai negu Baudžiamojo proceso kodekse (bulg. *Nakazatelen protsesualen kodeks, NPK*), nėra konkrečių nuostatų dėl įrodymų rinkimo vaizdo konferencijos būdu, o atitinkamas teismas, kurio geografinėje jurisdikcijoje turi būti renkami įrodymai, turi teisę savo nuožiūra nuspręsti, kuriuos asmenis apklausti tokiu būdu (GPK 617 straipsnio 1 ir 2 dalys). Pagal GPK galima apklausti ir liudytojus, ir ekspertus, ir pačias bylos šalis. Nepilnamečius galima apklausti tik dalyvaujant jų teisiniui atstovui, vaikų negalima apklausti, jeigu jiems nėra suėję dešimt metų (Vaiko apsaugos įstatymo (bulg. *Zakon za zakrila na deteto*) 15 straipsnis).

3 Kokie apribojimai taikomi (jei taikomi) įrodymams, kurie gali būti renkami naudojant vaizdo konferenciją?

Ne, tokių apribojimų nėra. Jeigu prašantysis teismas arba prašomasis teismas neturi galimybės naudotis vaizdo konferencijos įranga, tokia įranga teismams gali būti suteikta pagal susitarimą.

4 Ar taikoma apribojimų dėl to, kur apklausti asmenį per vaizdo konferenciją, t. y. ar tai turi vykti teisme?

Pagal GPK 163 straipsnio 1 dalį asmenys paprastai apklausiami atitinkamo teismo pastate. Dėl svarbių priežasčių apklausa gali būti atliekama ir ne teisme, jeigu yra prieinama techninė įranga įrodymams vaizdo konferencijos būdu surinkti ir yra pranešta bylos šalims, kad šios dalyvautų apklausoje.

5 Ar leidžiama įrašyti apklausas per vaizdo konferenciją, ir, jei taip, ar yra atitinkama įranga?

Posėdžiai vaizdo konferencijos būdu gali vykti tik sutikus šalims (GPK 148 straipsnis). Teisę įrašyti posėdį turi tik vaizdo konferenciją rengianti komanda. Atitinkamas teismas, kurio geografinėje jurisdikcijoje vykdomas posėdis, turi teisę savo nuožiūra nuspręsti, ar vaizdo konferencijos posėdis bus įrašomas. Galima daryti posėdžio garso įrašą. Toks garso įrašas saugomas duomenų laikmenoje, kuri yra bylos medžiagos dalis.

6 Kokia kalba turi vykti apklausa: a) kai prašymai pateikiami pagal 10–12 straipsnius ir b) kai įrodymai renkami tiesiogiai pagal 17 straipsnį?

Visi Bulgarijos teismai posėdžius vykdo savo oficialiąja kalba (bulgarų kalba), prireikus skiriamas vertėjas žodžiu. Kai pateikiami prašymai netiesiogiai surinkti įrodymus pagal 10–12 straipsnius, vartojama prašomojo teismo kalba. Kai pateikiami prašymai tiesiogiai surinkti įrodymus pagal 17 straipsnį, priklausomai nuo sąlygų, kurias nustato kompetentingas provincijos teismas, vartojama prašančiojo teismo kalba.

7 Jei reikalingi vertėjai žodžiu, kas atsakingas už jų parūpinimą abiejų rūšių apklausoms ir kur jie turi būti?

Šis klausimas Bulgarijos teisės aktuose nereglamentuojamas. Vertėjai žodžiu skiriami *ad hoc* pagrindu ir šiuo tikslu: prašantysis teismas užtikrina, kad, jeigu reikia, dalyvautų apklausiamam asmeniui skirtas vertėjas žodžiu. Prašyme prašantysis teismas nurodo kalbą, kuri bus vartojama, ir informuoja prašomąjį teismą. Prašantysis teismas ir prašomasis teismas atitinkamais atvejais gali prašyti, kad visas procesas arba jo dalis būtų vykdoma užsienio kalba. Jeigu reikia, prašančiosios valstybės narės ar asmens, kurį planuojama apklausti, prašymu prašomoji valstybė narė užtikrina vertėjo žodžiu dalyvavimą.

8 Kokia tvarka taikoma pasirengimui apklausai ir pranešimui apklaustinam asmeniui apie apklausos laiką ir vietą? Kiek laiko reikia apklausos datai nustatyti, kad asmeniui galėtų būti pranešta prieš pakankamai laiko?

Kiek laiko, nustatant posėdžio datą, reikėtų numatyti, kad asmeniui būtų galima laiku pranešti? Bulgarijos teisėje šis klausimas konkrečiai nereglamentuojamas, tačiau turėtų būti taikomos GPK įtvirtintos bendrosios teismo posėdžių rengimo ir liudytojų, šalių bei ekspertų informavimo apie būtinumą dalyvauti taisyklės. Asmenims turėtų būti pranešama pakankamai iš anksto, t. y. likus mažiausiai septynioms dienoms iki numatytos teismo posėdžio datos (GPK 56 straipsnio 3 dalis). Apklausos atlikimo vaizdo konferencijos būdu procedūra organizuojama pagal prašomosios valstybės teisę.

9 Kokios išlaidos patiriamos dėl vaizdo konferencijų naudojimo ir kaip jos apmokėtinos?

Bulgarijos teismas vaizdo konferencijos išlaidų nepriteisia. Prašantysis teismas užtikrina, kad būtų kompensuotas ekspertams ir vertėjams žodžiu sumokėtas užmokestis ir vaizdo konferencijos ryšio sudarymo išlaidos. Prašomojo teismo prašymu prašantysis teismas turėtų užtikrinti, kad būtų kompensuotos išlaidos, susidarancios dėl vaizdo konferencijos įrangos naudojimo.

10 Kokie reikalavimai taikomi (jei taikomi) siekiant užtikrinti, kad prašančiojo teismo tiesiogiai apklaustinam asmeniui būtų pranešta, kad apklausa vykdoma savanoriškai?

Bulgarijos procesinėje teisėje konkrečių nuostatų šiuo klausimu nėra. Iš esmės prašymus tiesiogiai surinkti įrodymus pagal Reglamento (EB) Nr. 1206/2001 17 straipsnį galima vykdyti tik savanorišku pagrindu, nesimant prievartinių priemonių. Jeigu liudytojui neatstovauja advokatas, liudytojo apklausos pradžioje Bulgarijos teismas jam paaiškina jo procesines teises ir pareigas. Liudytojas, kurį planuojama apklausti, turi teisę atsakyti liudyti pagal GPK 166 straipsnyje nustatytas taisykles.

11 Kokia tvarka tikrinama apklaustino asmens tapatybė?

Taikoma prašomosios valstybės teisė. Pagal GPK 170 straipsnį, jeigu asmuo apklausiamas kaip liudytojas ar ekspertas, jo tapatybė nustatoma pateikiant asmens tapatybės dokumentą, išsiaiškinama, ar jis gali būti suinteresuotas, ir jam primenama apie atsakomybę pagal įstatymą priešais pažeidimo atvejų (NPK 290 straipsnis).

12 Kokie reikalavimai taikomi priesaikoms ir kokią informaciją turi pateikti prašantysis teismas, jei tiesiogiai renkant įrodymus pagal 17 straipsnį reikalinga priesaika?

Kai prašantysis Bulgarijos teismas įrodymus renka tiesiogiai pagal 17 straipsnį, taikoma GPK 170 straipsnio 2 dalis, apklausiamas liudytojas arba ekspertas prisiekia sakyti tiesą ir įspėjamas dėl baudžiamosios atsakomybės už priesaikos pažeidimą arba už melagingos ekspertizės parengimą (NPK 290 ir 291 straipsniai).

13 Kokios priemonės taikomos užtikrinant, kad vaizdo konferencijos vietoje būtų kontaktinis asmuo, su kuriuo prašantysis teismas galėtų palaikyti ryšius, ir asmuo, su kuriuo būtų galima susisiekti apklausos dieną dėl vaizdo konferencijos įrenginių eksploatavimo ir spręsti kilusias technines problemas?

Bulgarijos teismuose dirba reikiamų kompiuterinių įgūdžių turintys sistemos administratoriai, kurie, atlikdami atitinkamas savo pareigas, gali dalyvauti ruošiantis vaizdo konferencijai. Jeigu kyla techninių problemų, sistemos administratorius užmezga ryšį su atitinkamu teismu ir užtikrina sklandžią asmenų apklausą vaizdo konferencijos būdu.

14 Kokią papildomą informaciją turi (jei turi) pateikti prašantysis teismas?

Siekiant užmegzti vaizdo konferencijos ryšį tarp prašančiojo teismo ir prašomojo teismo, gali būti reikalinga papildoma techninė informacija.

Paskutinis naujinimas: 30/08/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.